

ПОРЯДОК
реагування на доведені випадки булінгу (цькування)
у КЗ «Чернігівський фаховий музичний коледж
імені Л.М.Ревуцького»

I. Загальні положення

1.1. Порядок реагування на випадки булінгу (цькування) та застосування заходів виховного впливу в Чернігівському фаховому музичному коледжі імені Л.М.Ревуцького (далі – Порядок) є внутрішнім нормативно-правовим актом, що визначає основні поняття, суб'єкти етапи, заходи щодо виявлення та запобігання випадкам булінгу (цькуванню) в Чернігівському фаховому музичному коледжі імені Л.М.Ревуцького(далі – Коледж).

1.2. У цьому Порядку терміни вживаються у таких значеннях:

- *кривдник* (булер) – учасник освітнього процесу, який вчиняє булінг (цькування) щодо іншого учасника освітнього процесу;
- *потерпілий (жертва булінгу)* – учасник освітнього процесу, щодо якого було вчинено булінг (цькування);
- *спостерігачі* – свідки та/або безпосередні очевидці випадку булінгу (цькування);
- *сторони булінгу (цькування)* – безпосередні учасники випадку: кривдник (булер), потерпілий (жертва булінгу), спостерігачі (за наявності).

Інші терміни вживаються у значеннях, наведених у Законах України «Про освіту», «Про соціальні послуги», «Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю», «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків», «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні».

1.3. Проявами, які можуть бути підставами для підозри в наявності випадку булінгу (цькування) учасника освітнього процесу в Коледжі, є:

- замкнутість, тривожність, страх або, навпаки, демонстрація повної відсутності страху, ризикована, зухвала поведінка;
- неврівноваженість;
- агресивність, напади люті, схильність до руйнації, нищення, насильства;
- різка зміна звичної для особи поведінки;
- уповільнене мислення, знижена здатність до навчання;
- відлюдкуватість, уникнення спілкування;
- ізоляція, виключення з групи, небажання спілкуватися з іншими учасниками освітнього процесу;
- занижена самооцінка, наявність почуття провини;
- поява швидкої втомлюваності, зниженої спроможності до концентрації уваги;
- демонстрація страху перед появою інших учасників освітнього процесу;
- схильність до пропуску навчальних занять;
- відмова відвідувати Коледж з посиланням на погане самопочуття;
- депресивні стани;
- аутоагресія (самоушкодження);
- суїцидальні прояви;

- явні фізичні ушкодження та/або ознаки поганого самопочуття (нудота, головний біль, кволість тощо);
- намагання приховати травми та обставини їх отримання;
- скарги учасника освітнього процесу на біль та/або погане самопочуття; пошкодження чи зникнення особистих речей; вимагання особистих речей, їжі, грошей; жести, висловлювання, прізвиська, жарти, погрози, поширення чуток сексуального (інтимного) характеру або інших відомостей, які особа бажає зберегти в таємниці;
- наявність фото-, відео- та аудіоматеріалів фізичних або психологічних знущань, сексуального (інтимного) змісту;
- наявні пошкодження або зникнення майна та (або) особистих речей.

1.4. До булінгу (цькування) в Коледжі належать випадки, які відбуваються безпосередньо в приміщенні закладу освіти та на прилеглих територіях (включно з навчальними приміщеннями, проведення заходів, коридорами, вбиральнями тощо) та/або за межами Коледжу під час заходів, передбачених освітньою програмою, планом роботи закладу освіти, та інших освітніх заходів, що організуються за згодою директора, в тому числі дорогою до/із закладу освіти. Випадки булінгу (цькування) між учасниками освітнього процесу можуть траплятися поза освітнім процесом в інших місцях, зокрема, на прилеглих до Коледжу територіях, в мережі Інтернет тощо.

1.5. Ознаками булінгу (цькування) є систематичне вчинення учасниками освітнього процесу діянь стосовно іншої особи та/або такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу, в тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, а саме:

- умисне позбавлення їжі, одягу, коштів, документів, іншого майна, або можливості користуватися ними, перешкоджання в отриманні освітніх послуг, примушування до праці та інші правопорушення економічного характеру (ознаки економічного насильства);
- словесні образи, погрози, у тому числі щодо третіх осіб, приниження, переслідування, залякування, інші діяння, спрямовані на обмеження волевиявлення особи (ознаки психологічного насильства);
- будь-яка форма небажаної вербальної, невербальної чи фізичної поведінки сексуального характеру, зокрема принизливі погляди, жести, образливі рухи тіла, прізвиська, образи, жарти, погрози, поширення образливих чуток (ознаки сексуального насильства);
- будь-яка форма небажаної фізичної поведінки, зокрема ляпаси, стусани, штовхання, щипання, шмагання, кусання, нанесення ударів (ознаки фізичного насильства);
- інші правопорушення насильницького характеру.

Булінгом (цькуванням) вважається також діяння, при вчиненні якого не обов'язково повторюється одна форма насильства (лише фізичне чи лише психологічне насильство). Вони можуть бути змішаними (при систематичності), проте відбуватися щоразу по відношенню до однієї і тієї ж особи.

У разі наявності відповідних ознак булінгу (цькування) студенти, батьки, педагогічні (науково-педагогічні), або інші працівники Коледжу зобов'язані повідомити директора Коледжу, або інших суб'єктів реагування.

II. Суб'єкти та порядок реагування на випадки булінгу (цькування)

2.1. Суб'єктами реагування у разі настання випадку булінгу (цькування) в коледжі (далі – суб'єкти реагування) є:

- директор Коледжу;
- заступник директора з навчальної роботи;
- заступник директора з виховної роботи;
- Комісія з розгляду випадків булінгу (цькування);
- Студентська рада.

Суб'єкти реагування на випадки булінгу (цькування) в Коледжі діють у межах повноважень, передбачених законодавством України.

2.2. Суб'єкти реагування вживають заходів, спрямованих на запобігання та протидію булінгу (цькуванню) в Коледжі згідно з Планом заходів, вжиття яких спрямоване на запобігання та протидію булінгу (цькуванню).

2.3. Педагогічні (науково-педагогічні) та інші працівники Коледжу у разі, якщо вони виявляють булінг (цькування), зобов'язані:

- вжити невідкладних заходів для припинення небезпечного впливу;
- повідомити директора Коледжу або заступника директора з навчальної роботи та принаймні одного з батьків, або інших законних представників неповнолітньої особи, яка стала стороною булінгу (цькування);
- за потреби, надати домедичну допомогу та викликати бригаду екстреної (швидкої) медичної допомоги для надання екстреної медичної допомоги;
- звернутись (за потреби) до територіальних органів (підрозділів) Національної поліції України.

2.4. Підставою для перевірки фактів булінгу можуть бути повідомлення в засобах масової інформації та інтернет-мережі, анонімні повідомлення, повідомлення в скриньку довіри, усні та письмові повідомлення третіх осіб про факти булінгу.

2.5. Невідкладне припинення небезпечного впливу під час випадку булінгу (цькування) є правом та обов'язком кожного учасника освітнього процесу.

У разі застосування заходів щодо припинення (втручання, відвернення, перешкоджання, реагування) такого впливу слід дотримуватись принципу «пропорційності»: шкода, яка заподіяна у результаті впливу (припинення, відвернення), не повинна перевищувати блага, для захисту якого цей вплив застосований.

III. Склад Комісії, права та обов'язки її членів

3.1. Директор Коледжу затверджує наказом склад Комісії, яка виконує свої обов'язки на постійній основі.

3.2. До складу Комісії входять педагогічні (науково-педагогічні) працівники, у тому числі практичний психолог та соціальний педагог (за наявності) закладу освіти, представники служби у справах дітей та центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді.

До участі в засіданні Комісії, за згодою, залучаються батьки, або інші законні представники малолітніх, або неповнолітніх сторін булінгу (цькування), а також можуть залучатися сторони булінгу (цькування), представники інших суб'єктів реагування на випадки булінгу (цькування) в закладах освіти.

3.3. Головою Комісії є директор Коледжу. Голова комісії визначає функціональні обов'язки кожного члена Комісії. У разі відсутності голови Комісії його обов'язки виконує заступник голови Комісії.

3.4. Секретар Комісії обирається за поданням голови Комісії, або заступника голови Комісії. Секретар Комісії забезпечує підготовку проведення засідань Комісії та матеріалів, що підлягають розгляду на засіданнях Комісії, ведення протоколу засідань Комісії.

3.5. Член Комісії має право:

- ознайомлюватися з матеріалами, що стосуються випадку булінгу (цькування), брати участь у їх перевірці;
- подавати пропозиції, висловлювати власну думку з питань, що розглядаються;
- брати участь у прийнятті рішення шляхом голосування;
- висловлювати окрему думку усно або письмово;
- вносити пропозиції до порядку денного засідання Комісії.

3.6. Член Комісії зобов'язаний:

- особисто брати участь у роботі Комісії;
- не розголошувати стороннім особам відомості, що стали йому відомі у зв'язку з участю у роботі Комісії, і не використовувати їх у своїх інтересах або інтересах третіх осіб;
- виконувати в межах, передбачених законодавством та посадовими обов'язками, доручення голови Комісії;
- брати участь у голосуванні.

IV. Порядок роботи Комісії

4.1. Метою діяльності Комісії є:

- припинення випадку булінгу (цькування) в Коледжі;
- відновлення та нормалізація стосунків, створення сприятливих умов для подальшого здобуття освіти у групі, де стався випадок булінгу (цькування);
- з'ясування причин, які призвели до випадку булінгу (цькування), та вжиття заходів для усунення таких причин;
- оцінка потреб сторін булінгу (цькування) в соціальних та психолого-педагогічних послугах та забезпечення таких послуг.

4.2. Діяльність комісії здійснюється на принципах:

- законності;
- верховенства права;
- поваги та дотримання прав і свобод людини;
- неупередженого ставлення до сторін булінгу (цькування);
- відкритості та прозорості;
- конфіденційності та захисту персональних даних;

➤ невідкладного реагування; комплексного підходу до розгляду випадку булінгу (цькування);

➤ нетерпимості до булінгу (цькування) та визнання його суспільної небезпеки.

Комісія у своїй діяльності забезпечує дотримання вимог Законів України «Про інформацію», «Про захист персональних даних».

4.3. До завдань Комісії належать:

➤ збір інформації щодо обставин випадку булінгу (цькування), зокрема пояснень сторін булінгу (цькування), батьків або інших законних представників малолітніх, або неповнолітніх сторін булінгу (цькування);

➤ висновків практичного психолога та соціального педагога (за наявності) закладу освіти;

➤ відомостей служби у справах дітей та центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді;

➤ експертних висновків (за наявності), якщо у результаті вчинення булінгу (цькування) була завдана шкода психічному або фізичному здоров'ю потерпілого;

➤ інформації, збереженої на технічних засобах чи засобах електронної комунікації (Інтернет, соціальні мережі, повідомлення тощо);

➤ іншої інформації, яка має значення для об'єктивного розгляду заяви; розгляд та аналіз зібраних матеріалів щодо обставин випадку булінгу (цькування) та прийняття рішення про наявність/відсутність обставин, що обґрунтовують інформацію, зазначену у заяві.

4.4. Формою роботи Комісії є засідання, які проводяться у разі потреби. Дату, час і місце проведення засідання Комісії визначає її голова.

4.5. Засідання Комісії є правоможним у разі участі в ньому не менш як двох третин її складу.

4.6. Секретар Комісії не пізніше вісімнадцятої години дня, що передує дню засідання Комісії, повідомляє членів Комісії, а також заявника та інших заінтересованих осіб про порядок денний запланованого засідання, дату, час і місце його проведення, а також надає/надсилає членам Комісії та зазначеним особам необхідні матеріали в електронному або паперовому вигляді.

4.7. Рішення з питань, що розглядаються на засіданні Комісії, приймаються шляхом відкритого голосування більшістю голосів від затвердженого складу Комісії. У разі рівного розподілу голосів голос голови Комісії є вирішальним.

4.8. Під час проведення засідання Комісії секретар Комісії веде протокол засідання Комісії за формою згідно з додатком до цього Порядку, що оформлюється наказом директора Коледжу.

4.9. Особи, залучені до участі в засіданні Комісії, зобов'язані дотримуватись принципів діяльності Комісії, зокрема не розголошувати стороннім особам відомості, що стали їм відомі у зв'язку з участю у роботі Комісії, і не використовувати їх у своїх інтересах або інтересах третіх осіб.

Особи, залучені до участі в засіданні Комісії, під час засідання Комісії мають право:

➤ ознайомлюватися з матеріалами, поданими на розгляд комісії;

➤ ставити питання по суті розгляду;

➤ подавати пропозиції, висловлювати власну думку з питань, що розглядаються.

4.10. Голова Комісії доводить до відома учасників освітнього процесу рішення Комісії згідно з протоколом засідання та здійснює контроль за їхнім виконанням.

4.11. Строк розгляду Комісією заяви, або повідомлення про випадок булінгу (цькування) в закладі освіти та виконання нею своїх завдань не має перевищувати трьох робочих днів із дня отримання заяви або повідомлення керівником закладу освіти.

**ПРОТОКОЛ № _____
засідання комісії з розгляду випадків булінгу (цькування)**

(найменування закладу освіти)

« ____ » _____ 20__ р.

час ____ год ____ хв

Підстава:

(від кого і коли надійшло заява або повідомлення про випадок булінгу (цькування))

_(стислий зміст заяви або повідомлення)

Присутні:

Члени комісії (_____ осіб) згідно з наказом про склад комісії від _____ № _____:

Інші особи (_____ осіб):

СЛУХАЛИ:

I. Затвердження Порядку денного засідання

II. Розгляд питань Порядку денного засідання¹

III. Ухвалили рішення про²
потреби сторін булінгу (цькування) в соціальних та психолого-педагогічних послугах

__(опис відповідних послуг та відповідальні за їх надання) заходи для усунення причин булінгу
(цькування)

(опис заходів та відповідальні за їх виконання) заходи виховного впливу щодо сторін булінгу (цькування)

__(опис заходів та відповідальні за їх виконання)
рекомендації для педагогічних (науково-педагогічних) працівників закладу освіти щодо доцільних
методів здійснення освітнього процесу та інших заходів з малолітніми чи неповнолітніми сторонами
булінгу (цькування), їхніми батьками або іншими законними представниками

__(опис рекомендацій і суб'єктів призначення цих рекомендацій) рекомендації для батьків або інших
законних представників малолітньої чи неповнолітньої особи, яка стала стороною булінгу (цькування)

__(опис рекомендацій і суб'єктів призначення цих рекомендацій)

Голова комісії _____

Секретар _____

¹ Розділ II доповнюється окремими сторінками.

² Розділ III доповнюється окремими сторінками.